

Yleiskirje 17/2023, 1.11.2023, Katriina Martikainen

Tasavallan presidentin vaali, kuntien vaaliviranomaiset, vaalien ulkomainonta kuntien luvanvaraisilla alueilla sekä tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Tasavallan presidentin vaali toimitetaan vuoden 2024 tammikuussa. Varsinainen vaalipäivä ensimmäisessä vaalissa on sunnuntai 28.1.2024. Ennakoäänestys toimitetaan kotimaassa 17.–23.1.2024 ja ulkomailla 17.–20.1.2024.

Mahdollisen toisen vaalin (toisen kierroksen) vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024. Mahdollisen toisen vaalin ennakoäänestys kotimaassa toimitetaan 31.1.–6.2.2024 ja ulkomailla 31.1.–3.2.2024.

Vaaleissa noudatetaan vaalilain (Finlex) säännöksiä.

Vaalit toimitetaan järjestämällä ennakoäänestys, kirjeäänestys ja vaalipäivän äänestys. Ennakoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä kotimaassa vastaa kunta, ja ennakoäänestyksen järjestämisestä ulkomailla ulkoministeriö. Kirjeäänestyksen järjestämisestä vastaa oikeusministeriö.

Kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja päätettävä kotimaan yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista sekä asetettava äänestysalueiden vaalilautakunnat ja laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta.

Keskusvaalilautakuntamäärää vaalitoimitsijatyleiseen ennakoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen.

Presidentinvaalin ulkomainonta kunnan luvanvaraisilla alueilla suositetaan aloitettavaksi viikkoa ennen ennakoäänestyksen alkua eli 10.1.2024.

Tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua koskevat liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (Finlex) 52 ja 52 a §. Tilapäisiä vaalimainoksia saa pystyttää tien varsille aikaisintaan kuukausi ennen vaalipäivää ja ne tulee kerätä pois viimeistään viikon kuluttua vaalin päättymisestä.

Oikeusministeriön vaalisivuilla Presidentinvaali - Vaalit on yleistietoa vuoden 2024 tasavallan presidentin vaaleista.

Kuntien vaaliviranomaiset

Kunnan keskusvaalilautakunnan keskeisimmät tehtävät tasavallan presidentin vaalissa ovat vaaleja varten tarvittavista toimenpiteistä huolehtiminen sekä ennakoäänestysasiakirjojen tarkastus. Kunnan keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäseninen. Jos varajäsen kuolee taikka on estynyt tai esteellinen, kunnanhallitus saa tarvittaessa määrätä väliaikaisen varajäsenen. Kunnan keskusvaalilautakunnan jäsenen ja varajäsenen esteellisyydestä säädetään hallintolain (Finlex) 27–30 §:ssä.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla.

Kutakin äänestysaluetta varten kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaalia asetettava vaalilautakunta, johon kuuluu viisi jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten kunnanhallituksen on asetettava yksi tai useampi vaalitoimikunta, johon kuhunkin kuuluu kolme jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Vaalitoimikunnan varajäsenet on laitoksissa toimitettavaa ennakoäänestystä varten asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten sekä varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puoluerakisteriin merkittyjä puolueita. Poliittista edustavuutta tarkastellaan erikseen jäsenten ja varajäsenten kohdalla. Lähtökohtaisesti lain vaatimuksen toteutuminen edellyttää, että jäsenissä ja varajäsenissä ei ole kahta samaa puoluetta edustavaa henkilöä.

Vaalitoimielinten valinnassa on myös otettava huomioon tasa-arvolain (Finlex) vaatimus sukupuolikiintiöstä, jonka tulee toteutua erikseen jäsenten ja varajäsenten kohdalla. Tasa-arvolain 4 a §:n 1

momentin mukaan sekä naisia että miehiä tulee olla kumpiakin vähintään 40 %.

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisinä.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle.

Ulkomainonta kunnan luvanvaraisilla alueilla

Ulkomainonta kunnan luvanvaraisilla alueilla suositellaan aloitettavaksi viikkoa ennen ennakkoonestyksen alkua eli 10.1.2024. Suositus koskee:

1. Kunnan vaalimainoskehikkojen sijoittelua kunnan luvanvaraisilla alueilla, joita ovat kunnan omistuksessa ja hallinnassa olevien alueiden vaalimainontapaikat sekä yksityiset alueet, joista kunta ja alueen omistaja tai haltija ovat erikseen sopineet.
2. Kunnan määrittelemiä vaalimainontapaikkoja kunnan omistuksessa ja hallinnassa olevilla alueilla, kuten katualueilla, mikäli kunta ei käytä vaalimainoskehikkoja.

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua koskevat liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 52 ja 52 a §.

Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) on antanut määräyksen tienvarsimainonnasta ja -ilmoittelusta. Traficom ohjeistaa vaalimainontaa maanteiden varsilla ja asemakaava-alueiden ulkopuolella sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain (Finlex), 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölain, 83 §:n 4 momentissa tarkoitetulla liikennealueella, esimerkiksi kuntien taajamien läpi menevien maanteiden varrella (valtion liikenneväylien varrella).

Tilapäiset vaalimainokset saa asettaa paikalleen aikaisintaan kuukausi ennen vaalipäivää, ja ne tulee kerätä pois viimeistään viikon kuluttua vaalin päättymisestä.

Maantien tiealueelle sijoitettavan tilapäisen ilmoituksen leveys tai korkeus saa olla enintään 120 senttimetriä ja enimmäiskoko 1 neliometri. Ilmoitus ei saa sisältää tieliikenneasetuksen mukaisten liikennemerkkien sisältöä, tunnuksia tai väriskaalaa taikka muistuttaa liikennemerkeissä käytettäviä muotoja. Ilmoitus ei saa häikäistä eikä siinä saa olla heijastavaa materiaalia tai pintoja. Ilmoitus ei saa olla valaistu tai itsevalaiseva. Traficomien määräyksessä on ohjeistettu myös muun muassa tilapäisen ilmoituksen sijoittamisesta ja kiinnittämisestä.

ELY-keskus valvoo alueellisesti vaalimainosten sijoittelua maanteillä, <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>.

Kuntien on syytä saattaa mainonnan aloittamisen ajankohta sekä vaalien ulkomainonnasta kunnassa vastaavien henkilöiden nimet ja yhteystiedot vaaleihin osallistuvien puolueiden paikallisosastojen tietoon.

Lisätiedot

Kuntaliiton neuvontapyyntölomake (kuntaliitto.fi)

SUOMEN KUNTALIITTO

Juha Myllymäki
lakiasiaintohtaja

Katriina Martikainen
juristi

Tiedoksi

Oikeusministeriö
Puolueiden kunnallissihteerit

Kuntaliiton asiantuntijat, jotka voivat kertoa lisää

Katriina Martikainen

Juristi

Lakiyksikkö, Hallintojuristit

Vastuualueet

kuntalaki ja yleinen kunnallisoikeus

päätöksenteko ja muutoksenhaku

julkisuus

kuntavaalit

Page URL:

<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2023/tasavallan-presidentin-vaali-kuntien-vaaliviranomaiset-vaalien-ulkomainonta>

